

STŘÍBRNÝ VÍTR

FRÁŇA ŠRÁMEK

Jeníku !

Připadá si lepší, o co já vypadám hůř....
o co je shovívavější k sobě,
o to tvrdší je na nás....

TIŠE...TIŠE....

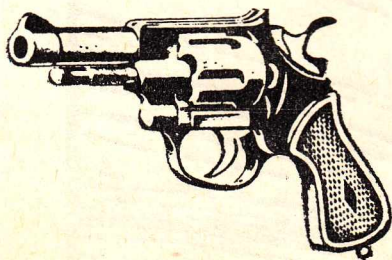
...Kdybys jen věděl.....

dnes budem hovořit
o jiných věcech.
Třeba o hvězdách...
nebo o téhle růži,
chceš ?

UŽ TŘI ROKY JSEM TĚ NEVIDĚL.

**PŘIJEL JSEM SE
ROZLOUČIT.**

Když jsem byl malý, slíbil jsi, že jednou mne odtud odvedeš...

Zklamal tě, Jeníku. Neodvedu.

Strýčku...! Mezi námi je asi něco, o čem nechceš mluvit. A já na tebe tolik čekal, čekám a říkám si: »hle, vítr duje! Cítím jej, slyším! Něco říká, ale nerozumím mu...«

Život je zrovna takový...

Dívám se a nevycházím z údivu. Poslouchám, mám radost nebo snad je to bolest, ale nemohu říct, proč právě radost nebo bolest. Tuším něco krásného, velikého a nerozumím, jen někdy, když jsem venku, u řeky na kopcích to slyším, takovou melodii ve svém srdci...

Stříbrný vítr...

Ano... docela tak.

Takové poselství krásné, slibování mámivé, odněkud zdaleka, a jako by na dosah ruky... ještě tu není, i když je blízko... Já už je neslyším...

Ale já bych chtěl jít za ním! Aspoň kus cesty mne musíš doprovodit a říci mi, co je za těmi jmény, která jsem četl na pozdravech od tebe: Marseille... Celebes... Santiago... Nairobi... Ipatagipe...

Nairobi... Ipatagipe...

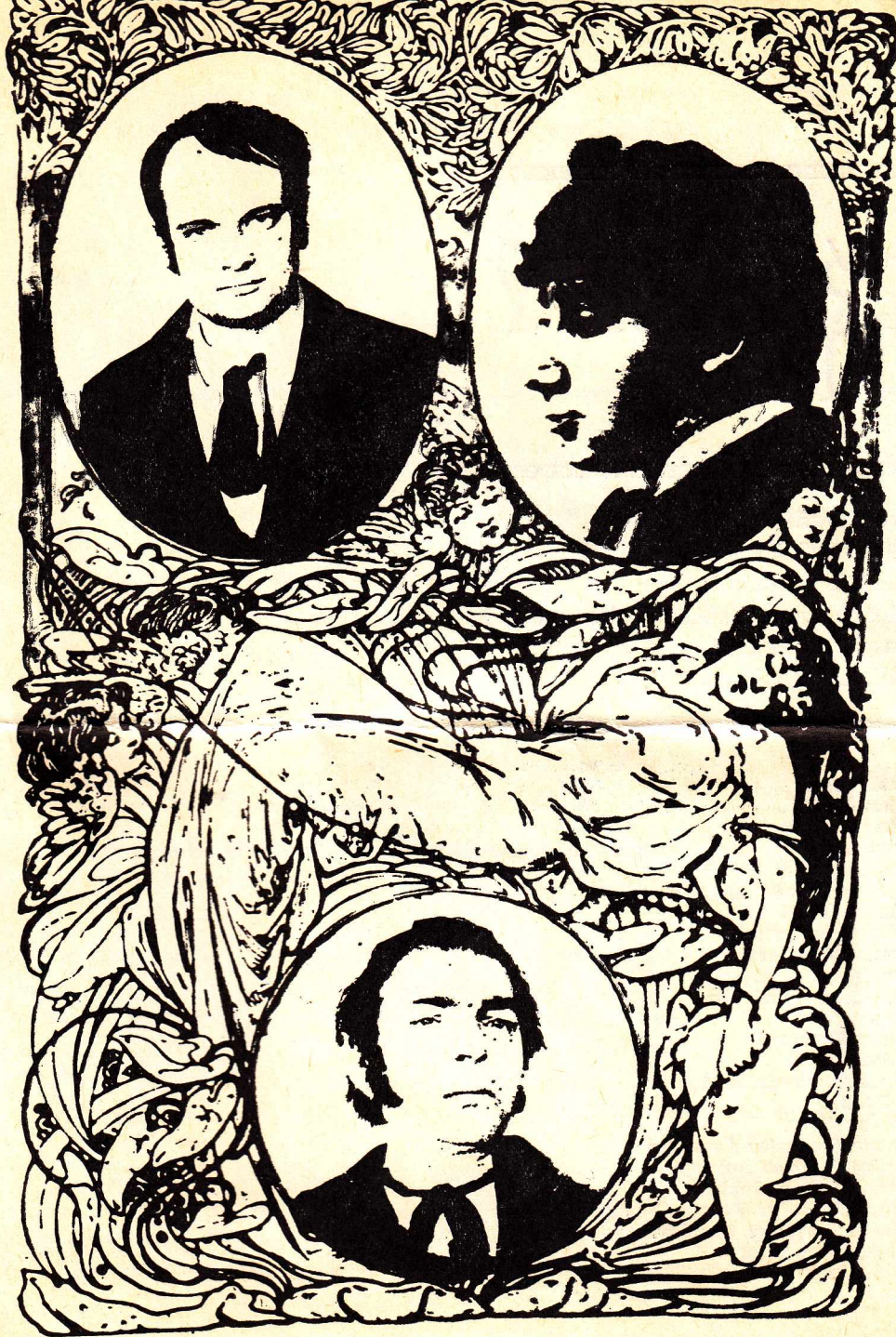
Kdo ví, zda někde na světě je místo, kam by člověk šel a bylo mu tam lépe. Snad je to jen přelud a vábení a stačí pro chvíli, kdy jako krásný stín tančí na římsě okna, pod kterým dole...

A to mi říkáš ty, strýčku? Ty, který jsi celý život volný a svobodný...

Jeníku! Abych byl svobodný, musil jsem se všeho, úplně všeho vzdát. Kdysi mi stačila představa, že jsem mužem, který je připraven vytáhnout jednoho dne vesele pod prapory a položit život. Bylo, snad mi bylo dobře v tvrdém mužském ovzduší; s city dobře ukrývanými — na pochodech; za zvuku polnice; v tesknici večerního čepobití; s kamarády; s obrazem ženy, kterou jsem na pochodu cizím městem spatřil jen dvakrát, třikrát a která: ... nerozlučuj nás ještě, teskná večerko! Tu růži ještě mi hoďte, překrásná! Hle, na hrot šavle ji zachytím! Díky, díky! A až potáhneme dál, budete ještě spát... Nikdy srdce v jařmu, nikdy srdce v pasti, nýbrž poseté jen těmito drobnými jizvami, které při ohnících večerních táborů začnou krásně pobolívat. Jenže jsem byl český důstojník... A víš, když už jsme se dali do takové rozmluvy, pamatuj si jedno: ty musíš svůj život prožít plně. Když láska, tak láska, když přátelství, tak až za hrob... a snaž se, hlavně snaž najít si něco, čemu bys mohl upsat krví duši, své všechno, všechnen svůj čas... aby tu po tobě zůstalo dílo, ať již tvé hlavy nebo rukou...«

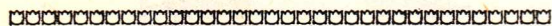

FRÁŇA ŠRÁMEK

STŘÍBRNÝ VÍTR

Režie/**Pavel Hradil**
Výprava/**Jan Dušek**
Hudba/**Zdeněk Pololáník**
Pohybová spolupráce/**Alena Kadlecová j. h.**
Inspice/**Jaroslav Fukala**
Napovídá/**Soňa Šimberová**

Ratkin/**Tomáš Töpfer**
Zach/**Miloslav Čížek**
Staněk/**Otakar Prajzner**
Valenta/**Pavel Handl**
Soudní Ratkin/**Jeroným Horák**
Ratkinova matka/**Milada Albínová**
Strýc Jiří/**Luděk Eliáš**
Anička/**Lenka Termerová**
Růžena/**Zuzana Töpferová**
Zuzana/**Věra Janků**
Paní Helena/**Alena Tománková**
Haurová/**Marie Viková**
Eliška/**Barbara Plichtová**
Lorča/**Jana Postlerová**
Milostpaní/**Ludmila Bednářová**
Ředitel/**Jiří Zach**
Katecheta/**Milan Sova**
Profesor Ramler/**Bohuslav Čvančara**
Profesor Kalúsek/**Václav Roštlapil**
Profesor Cerhoň/**Milan Koutný**
Školník Stropek/**Jaroslav Fukala**
Ratkinova bytná/**Štěpánka Ranošová**
Poručík Hrádek/**Ivan Misař**
Dáma/**Soňa Šimberová**
Dámy, pánové

Premiéra: 8. 12. 1972 v Divadle Petra Bezruče

DIVADLO PETRA BEZRUČE V OSTRAVĚ

...»A takový byl Jeník: Sympatizoval s dobrodruhy, v prsou mu to vonělo a mokvalo jak zahřátá jarní hlína, kůže se mu loupala pod letním sluncem, plakal pro nespátřené a jím nedotknuté ženy, chystal chlapecké své ruce k nějakým odvážným činům, hádal se v lesích s kukačkami a v hrdle mu houstlo neurčitým vzlykotem, mladými jásavými bouřkami slz a smíchu, jako vášnivá trumpeta, chystající se zavolat k útoku.«

»Život, život! — jeho slávě se pokloňme, jeho chválu zpívejme! Není dosud tady, ale jeho ohně hoří za nocí na vzdálených kopcích. Posly už vyslal a v jejich ruce složili sliby své oddanosti. Chceme milovat velikého a krásného vašeho pána, tak to vyřídíte, poslové! Chceme býti takoví, aby jeho oko na nás s hrdostí spočinulo, aby se usmíval, pokyvuje hlavou k rytmickému pochodu! Ale, vyřídte mu, ať nás nezradí, ať nás neprodá! I s ním chceme se dát v zápas! I s ním — vyřídte mu to. A chválu jeho že zpíváme, nezapomeňte!«

V románě »Stříbrný vítr« z roku 1910 zobrazil Fráňa Šrámek bludné putování pubertálního chlapce za láskou a krásou života. V nejrůznějších situacích tu nacházíme pokorného přítakávání životu a nadšené přijímání jeho darů a zároveň bouřlivou vzpouru proti všemu, co mrzačí mládí a jeho rozlet. Ať už je to měšťácká společnost anebo rakousko-uherské gymnasium, které není školou lidskosti ani branou k poznání, ale mechanismem ubíjejícím duchovní život studentů. Ovšem jako téměř vždy se hlavním terčem Šrámkových útoků stává církev a nenáviděný katecheta je jedním z hlavních protihráčů Jana Ratkina. Po projití složitou peripetií vyhraněných situací se tu nakonec z rozcítlivělého chlapce stává muž. A to díky draze vykoupenému poznání, že »mládí má zápasit, snad i krvácet z ran, padne-li, znovu se vztyčovat... musí i ledacos ztratit... hlavně jen když stále slyší svůj stříbrný vítr!« A této optimistické linii se chce beze zbytku přidržet i naše inscenace jevištní adaptace románu.

Program připravil Milan Calábek. Výtvarník programu Jan Dušek. Foto: Zdeněk Osif. Typografická spolupráce
Jindra Kosourová. Vytiskly Moravské tiskařské závody, n. p. Olomouc, provoz 22, Hollarova 14, Ostrava.
Cena 1,80 Kčs

